

GROENLINKS

**Een alternatieve
strategie voor
Afghanistan**

Tweede-Kamerfractie GroenLinks
20 november 2007

Alternatieve strategie voor Afghanistan

Kernboodschap

De ISAF-missie in Afghanistan roept bij voor- en tegenstanders vragen op, want de veiligheidssituatie verslechtert en blijkt steeds gecompliceerder. Ook in Uruzgan blijken de lovenswaardige doelen onhaalbaar voor dit overgemilitariseerde project. Dit ligt niet aan de inzet van de Nederlandse militairen, maar aan manco's in het mandaat van de Navo, overschatting van de mogelijkheden van militaire middelen en een dodelijk gebrek aan diplomatie en ontwikkelingssamenwerking.

Met een andere aanpak kunnen we Afghanistan weldegelijk helpen. GroenLinks is voor een alternatieve strategie, waarin het militaire mandaat wordt veranderd. Militaire inzet van Nederland en bondgenoten blijft voorlopig nodig, maar wordt fors beperkt tot defensieve presentie en opleidingstaken. Offensieve operaties van Navo en Operation Enduring Freedom worden beëindigd. Die aanpak biedt immers geen structurele oplossing.

In plaats daarvan komt er veel meer nadruk op diplomatie en wederopbouw. Geleid en uitgevoerd door civiel personeel, want militairen zijn geen diplomaten of ontwikkelingswerkers. Daarvoor is meer geld en menskracht nodig. En politieke wil, bijvoorbeeld ook om met de Taliban te onderhandelen, de krijgsheren aan te pakken en Pakistan erbij te betrekken. Dat zijn complexe processen van lange adem.

Nederland en de internationale gemeenschap moeten hun inzet daarvoor drastisch bijstellen. De huidige militair-gedomineerde aanpak moet civiel. Hieronder volgen onze kritiek op de huidige missie en suggesties voor een alternatieve strategie puntsgewijs op een rij.

GroenLinks is tegen de huidige missie

Nederlandse troepen, straaljagers, gevechtshelikopters en kanonnen worden ingezet bij grootscheepse militaire Navo-offensieven, waarbij veel onschuldige burgerslachtoffers vallen.

Nederland doet mee aan de Amerikaanse terroristenjacht Operation Enduring Freedom. Daarbij worden verdachten zonder vorm van proces opgesloten in geheime gevangenissen en gemarteld. Er is geen duidelijke scheiding tussen deze terroristenjacht en de wederopbouwmissie ISAF, zoals was afgesproken.

De veiligheidssituatie is alleen maar verslechterd sinds de NAVO-missie over het hele land is uitgebreid. Niet alleen het zuiden, maar ook het oosten (de grens met Pakistan), het westen en de provincies rond de hoofdstad Kaboel zijn onveiliger geworden. De Taliban-technieken zijn grimmiger en dodelijker geworden.

Afghaanse burgers en politici hebben steeds meer kritiek op de missie. In het zuiden neemt de steun onder de Afghaanse bevolking voor de Taliban toe.

De wederopbouw -het doel van de missie- komt niet van de grond. De kleine projecten die worden uitgevoerd zijn slechts bedoeld om de bevolking gunstig te stemmen. Volgens hulporganisaties staat de militaire aanwezigheid de hulpverlening zelfs in de weg.

De papaverbestrijding is totaal mislukt. Er is alleen maar méér papaver aangeplant. Het vernietigen van papavervelden - gesteund door Nederlandse militairen - treft vooral de arme boeren, terwijl de NAVO niet optreedt tegen drugshandelaren die de gewapende strijd van de Taliban financieren.

Van ontwapening is niks terecht gekomen. Integendeel, corrupte krijgsheren mogen hun milities houden en bekleden tegelijkertijd hoge functies in politiek, politie en leger. NAVO en OEF bewapenen nu zelf ook hulpmilities. Dat is een recept voor meer geweld en tribale spanningen.

De rekruterings - en trainingskampen van de Taliban in Pakistan groeien. Pakistan treedt daar niet effectief tegen op. De NAVO en de internationale gemeenschap laten dit probleem liggen en blijven de Pakistaanse militaire dictatuur steunen.

De Afghaanse overheid komt haar afspraken over corruptiebestrijding, goed bestuur en hervormingen van de veiligheidssector niet na. Afghaanse troepen waarop Nederland gerekend had blijven weg of presteren onder de maat.

Met de NAVO is afgesproken dat Nederland slechts twee jaar in Uruzgan zou blijven.

De Nederlandse militairen en het materieel raken uitgeput.

GroenLinks is voor een alternatieve strategie

De oorlog tegen het terrorisme onder de Amerikaanse Operation Enduring Freedom, die nog niets heeft opgeleverd maar wel veel kwaad bloed zet, wordt beëindigd. De opsporing en arrestatie van terroristen vindt plaats binnen de grenzen van de wet. Ook staakt de Navo de operaties met dodenlijsten.

Grootschalige offensieven zoals operaties Medusa en Valkentop en luchtbombardementen waarbij vele burgerslachtoffers vallen worden gestaakt. Deze acties vervreemden de bevolking van de Navo en de internationale gemeenschap. Indien het nodig is om de Afghaanse veiligheidstroepen te hulp te schieten, zoals bij de slag om Chora, worden slachtoffers onder de burgerbevolking zoveel mogelijk vermeden en vergoedt Nederland in samenwerking met de Afghaanse overheid de schade. Militaire acties van de Navo worden uitsluitend uitgevoerd in overleg en coördinatie met de Afghaanse autoriteiten (dit zijn beperkingen van het huidige Navo-mandaat).

De Verenigde Naties krijgen een leidende rol bij de wedes-opbouw (uitbreiding VN-mandaat). De VN moet de inefficiënte en gecorrumpeerde Afghaanse overheid en de versnipperde en ongecoördineerde donorgemeenschappen overkoepelen.

De VN oefent toezicht uit op de wijze waarop de Navo-missie het veiligheidsmandaat van de VN uitvoert (uitbreiding VN-mandaat).

De Navo richt zich meer op training van de Afghaanse veiligheidstroepen en versterken van de grensbewaking. De Navo helpt bij de aanpak van drugs- en wapensmokkel. En de Navo beschermt diplomaten, VN, hulporganisaties en Afghaanse burgerdoelen (uitbreidingen van het mandaat).

Om wederopbouw tot stand te brengen wordt meer geïnvesteerd in ontwikkelingssamenwerking. Vooral in de provincies moeten onderwijs, gezondheidszorg en het bestuur versterkt worden via bestaande structuren en programma's. De bevolking krijgt meer zeggenschap over besteding van ontwikkelingsgelden; donoren leggen ook aan de Afghanen verantwoording af. Dat zal in eerste instantie in de meer stabiele provincies meer mogelijk zijn dan in de instabiele provincies zoals Uruzgan. Maar ook daar is door samenwerking met juist via lokale civiele partners veel te bereiken. Donorlanden moeten substantiële bedragen vrijmaken voor de lange termijn. Bij de wederopbouw zijn geen militairen betrokken.

Afghaanse burgers en niet-gouvernementele organisaties worden nadrukkelijk meer betrokken bij de wederopbouw. Nederland geeft meer steun aan Afghaanse civil society, mensenrechtenactivisten en democratische krachten. Dat betekent ook onthouding van steun aan of samenwerking met niet-democratische krachten.

De Europese politiemissie wordt drastisch uitgebreid om te helpen bij de hervorming van de Afghaanse politie. Ook het Afghaanse openbaar ministerie, rechtbanken, advocatuur krijgen ondersteuning door advies en opleidingen.

Krijgsheren en verdachten van oorlogsmisdaden bekleden niet langer publieke functies zolang zij geen medewerking verlenen aan verzoening, waarheidsvinding, of, in het uiterste geval, berechting. Hun aanwezigheid tast de geloofwaardigheid van de

regering-Karzai onder de bevolking aan. De internationale gemeenschap legitimeert hen niet langer, maar helpt bij een proces van transitional justice. Dat betekent ook: meer strenge, aan criteria gebonden diplomatie en hulp.

Nederland en de internationale gemeenschap maken corruptiebestrijding en capaciteitsopbouw binnen de Afghaanse overheid en politiek tot één van de hoogste prioriteiten. Vertrouwen van de bevolking in de nieuwe gezagsdragers blijft anders uit.

Met louter militaire middelen zijn de taliban niet te verslaan; diplomatie is essentieel. Gematigde taliban moeten worden losgeweekt van de radicale kern en worden overgehaald om hun wapens neer te leggen. Bijvoorbeeld door hen een rol bij districts- en provinciaal bestuur in het vooruitzicht te stellen, binnen de democratische spelregels.

De drugseconomie wordt aangepakt met acties tegen drugsproducenten en -handelaren. Er vindt geen verdelging van papavervelden plaats voordat de boeren alternatieve inkomstenbronnen hebben. Nederland helpt de Afghaanse overheid bij de legale verwerking van papaver tot morfine, waaraan wereldwijd een grote behoefte is.

Terroristische trainingskampen in Pakistan worden aangepakt, binnen de grenzen van de rechtstaat. Anders blijft het "dweilen met de kraan open" omdat strijders vanuit Pakistan de grens met Afghanistan overtrekken. Nederland en andere landen helpen Pakistan om de tribale provincies langs de Afghaanse grens te ontwikkelen en radicalisering tegen te gaan. Het westen moet ook veel meer steun verlenen aan bewegingen die in Pakistan strijden voor eerlijke verkiezingen en ontmanteling van het huidige militaire regime. Niet alleen om democratische redenen maar ook omdat dat regime radicalisering en Talibanisering van de grensgebieden in de hand werkt.

De internationale gemeenschap bevordert normalisering van de gespannen relatie tussen Afghanistan en Pakistan. Daarbij worden ook gevoelige kwesties opgepakt, zoals de vaststelling van de grens (de Durand Line), vrijheid van economisch verkeer en terugkeer van vluchtelingen.

Nederland levert een bijdrage aan al deze inspanningen. Daarnaast investeert Buitenlandse zaken meer in opleiding en uitzending van diplomaten in conflictgebieden (taal, geschiedenis, cultuur, politieke analyse, wederopbouw vaardigheden). Defensie en Binnenlandse Zaken investeren meer in opleiding en uitzending van militaire- en politietrainers in conflictgebieden (opleiding en hervorming van politie-, legertroepen en grensbewaking; bestrijding van drugs- en wapensmokkel).